

MODUL 02: JOGOK ÉS LEGFŐBB ÉRDEKEK

M▲PChipp

SUPPORTED BY THE RIGHTS, EQUALITY
AND CITIZENSHIP (REC) PROGRAMME
OF THE EUROPEAN UNION

KI SZÁMÍT GYEREKNEK?

Minden 18. életévét be nem töltött személy (hacsak jogszabály szerint korábban nagykorúvá nem válik)

A gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezmény 1. cikke értelmében

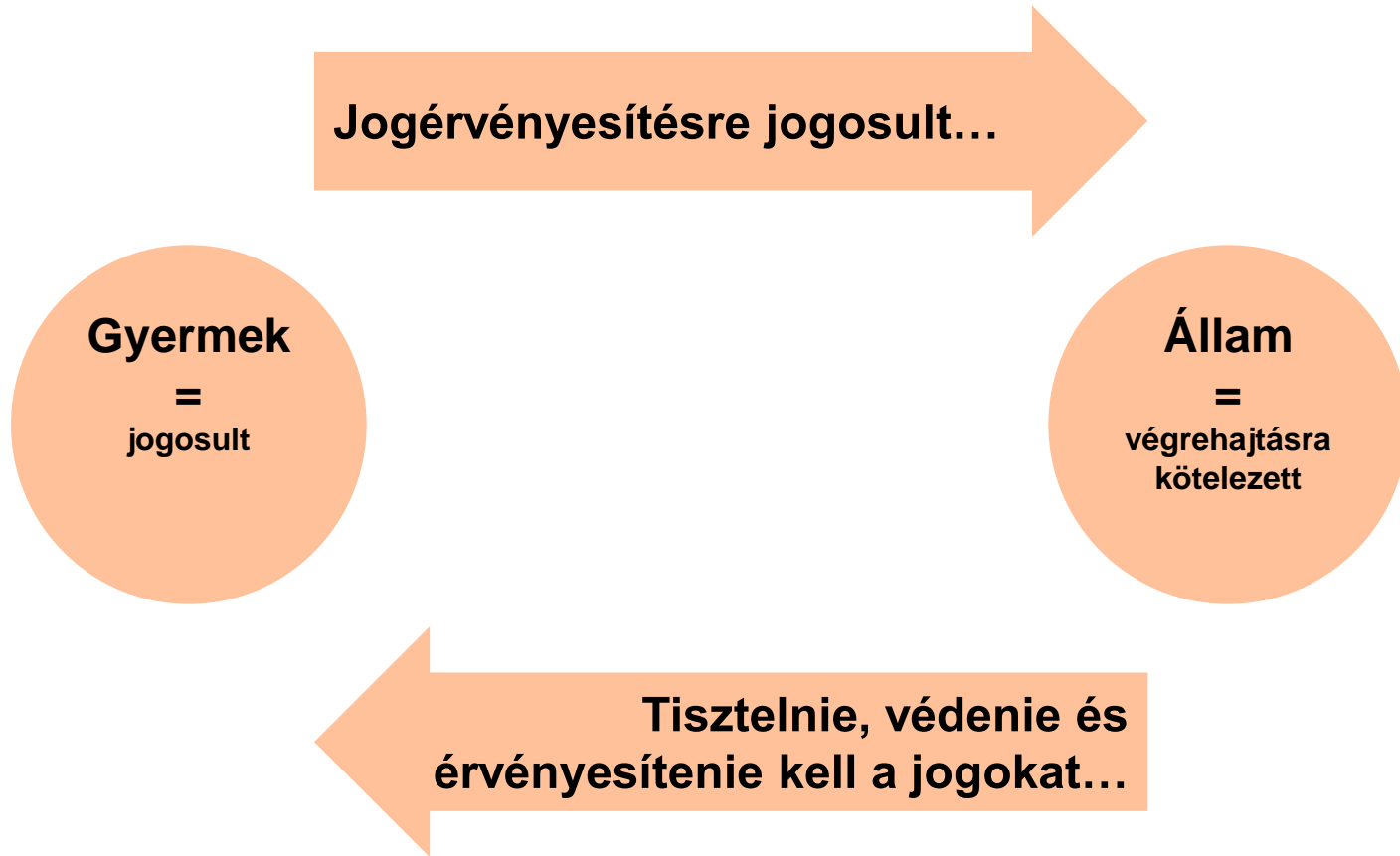
MIK A GYERMEKEK JOGAI?

A gyermekek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (1989) Az alapvető értékek és elvek átfogó gyűjteménye

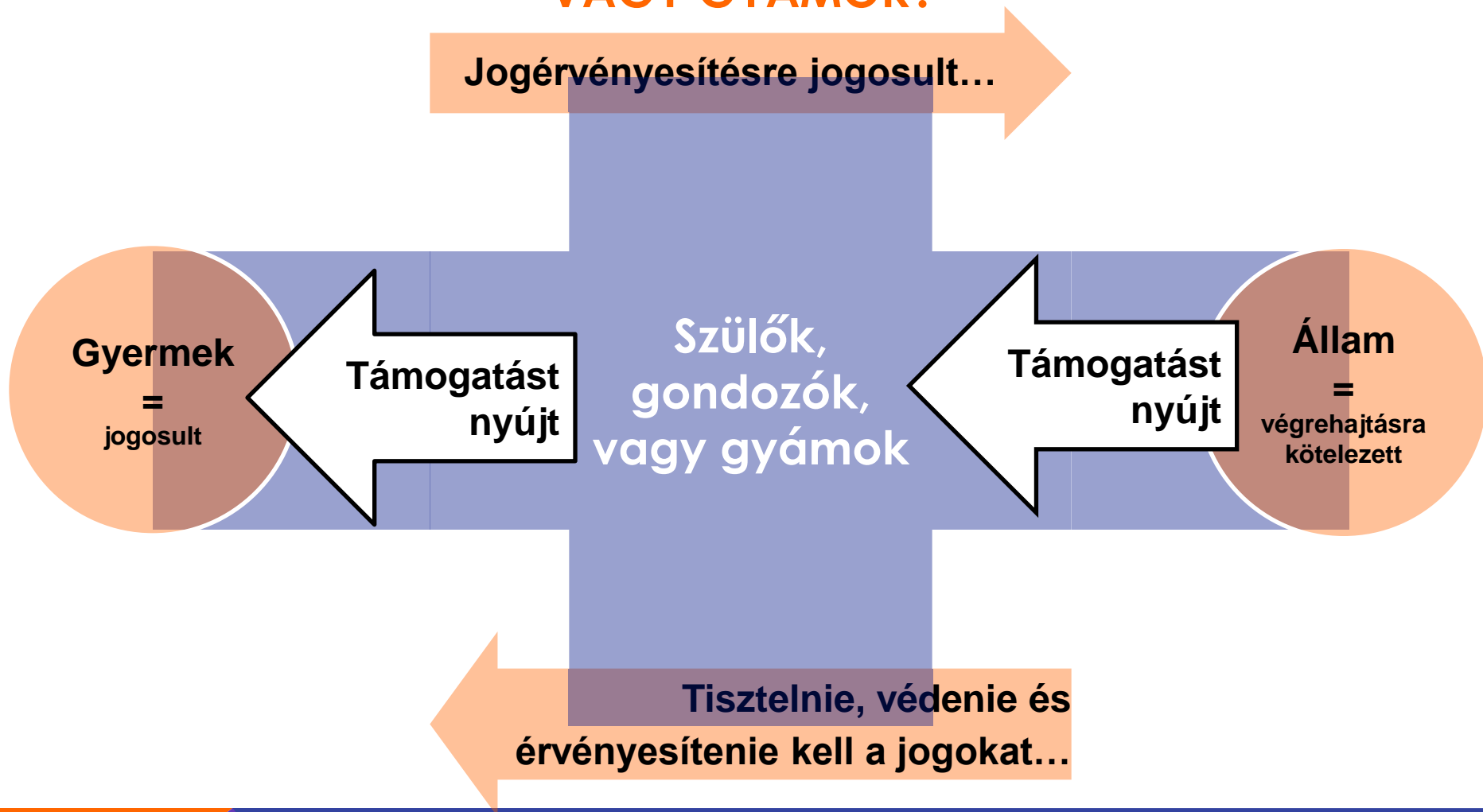
Vannak olyan jogok melyek minden gyermeket automatikusan megilletnek

- ▶ A gyermekek jogokkal felruházott személyek
- ▶ Az államnak kötelezettségei vannak e jogok biztosításában

GYERMEKEK, MINT JOGOSULTAK

HOGYAN ILLESZKEDNEK BE A SZÜLŐK, GONDOZÓK VAGY GYÁMOK?

NEMZETKÖZI GYERMEKJOGI DOKUMENTUMOK - BEVEZETÉS

Univerzális: Nemzetközi Emberi Jogi Kódex

Specifikus: Egyezmény a gyermek jogairól

- ▶ A jogok teljes skálája
- ▶ A legszélesebb körben elfogadott egyezmény (beleértve az összes országot az Európai Unión belül) – 194 ország ratifikálta
- ▶ Az Egyezmény érvényesítését, végrehajtását az Egyesült Nemzetek Gyermekjogi Bizottsága monitorozza és segíti a végrehajtást
- ▶ Három Fakultatív Jegyzőkönyv (gyermekek fegyveres konfliktusokban, gyermekkereskedelem, gyermekprostitúció és gyermekpornográfia, kommunikációs eljárások, panaszmechanizmus)

A harmadik Fakultatív Jegyzőkönyv - a szakemberek vegyék figyelembe a gyermekek panaszhoz való jogát minden szinten

REGIONÁLIS GYEREKJOGI DOKUMENTUMOK – BEVEZETÉS

Univerzális: Az Európai Emberjogi Egyezménye és az EU Alapjogi Kartája

Specifikus: Az Európai Unió Alapjogi Kartájának 24. cikkelye

- ▶ EU irányelvek a gyermekek jogainak elősegítése és védelme érdekében (2007)
- ▶ Az Európa Tanács miniszteri bizottságának irányelvei a gyermekbarát igazságszolgáltatás kialakítása érdekében (2010)

Az Európa Tanács szakértői bizottsága által kidolgozott új gyermekjogi stratégia (2016-2021), öt kiemelt területe:

- ▶ egyenlő lehetőségek biztosítása minden gyerek számára
- ▶ valamennyi gyerek számára a részvétel biztosítása
- ▶ erőszakmentes élet biztosítása minden gyereknek
- ▶ gyermekbarát igazságszolgáltatás biztosítása
- ▶ a gyermeket megillető jogok definiálása a digitális környezetben

GYERMEKJOGI EGYEZMÉNY

A 3 P:

- ▶ **Protection (Védelem):** A jog nem sérülhet semmilyen cselekedet vagy viselkedés során és következtében
  - például, védelem a diszkriminációtól vagy a kizsákmányolástól.
- ▶ **Provision (Gondoskodás):** Az ellátásokhoz, juttatásokhoz, szolgáltatásokhoz és tevékenységekhez való hozzáférés joga.
  - például, az oktatásban való részvételhez való jog,
  - az egészséghez és az egészséges táplálkozáshoz való jog,
  - a megfelelő életszínvonalhoz való jog.
- ▶ **Participation (Részvétel):** A tevékenységekben való részvétel joga.
  - például vélemény kialakításához és ezek ismertetéséhez való jog,
  - A jog, hogy részt vehessenek a gyerekeket érintő valamennyi döntésben és véleményt formálhassanak ezekkel kapcsolatban,
  - A szólásszabadsághoz való jog

GYERMEKJOGI EGYEZMÉNY: ALAPELVEK

- ▶ Az diszkrimináció mentes bánásmódhoz való jog (2. cikk)
- ▶ A gyermekek legfőbb érdekeinek figyelembevétele valamennyi őket érintő kérdésben (3.1. cikk)
- ▶ Az élethez, a túléléshez és a fejlődéshez való jog. (6. cikk)
- ▶ A meghallgatáshoz, véleményformáláshoz való jog (12. cikk)

TOVÁBBI JOGOK A GYERMEKEK JOGAI RÓL SZÓLÓ EGYEZMÉNYBEN

- ▶ Oktatáshoz való jog
- ▶ Egészséghez való jog
- ▶ Alternatív ellátáshoz való jog
- ▶ Magánélethez való jog
- ▶ Vallásszabadság
- ▶ Gondolatszabadság
- ▶ Szólásszabadság
- ▶ Élethez való jog
- ▶ Túléléshez és fejlődéshez való jog
- ▶ Érdekképviselés
- ▶ Egyenlő bánásmódnak való jog
- ▶ Személyazonossághoz való jog
- ▶ Részvételhez való jog
- ▶ Anyakönyvezéshez való jog

ALAPELV: A GYERMEKEK LEGFŐBB ÉRDEKEI

- ▶ A gyermekek jogairól szóló egyezmény 3.1. cikke
- ▶ 14. számú Átfogó Kommentár a gyermekek legfőbb érdekeiről
- ▶ A gyerek legfőbb érdekeinek elsődleges szempontnak kell lennie minden a gyermeket érintő kérdésben
- ▶ Széleskörű, közvetlen és közvetett érdekek (csoportos, célzott, egyéni)
- ▶ Szükség van a sajátos körülmények felmérésére
- ▶ Az elsődleges szempont figyelembevétele (a mindennek felett álló érdek az örökbefogadás esetén)

A GYERMEK LEGFŐBB ÉRDEKEI: ALKOTÓELEMEK

Minden gyerekeket érintő kérdés:

- ▶ **Széleskörűen:** bármi ami a gyereket vagy gyerekek egy csoportját érinti a legszélesebben értelmezve
- ▶ **Konkrétabban:** döntések, melyek közvetetten érintik a gyerekeket, mint az oktatáspolitikai, a csecsemő vagy gyermek egészség, stb.
- ▶ **Konkrétan:** gyerekeket vagy gyerekek egy csoportját közvetlenül érintő döntések

A GYERMEK LEGFŐBB ÉRDEKEI: ALKOTÓELEMEK

Legfőbb érdekek?

- ▶ Rugalmasan a gyerek egyéni szükségleteihez és jogaihoz igazodik, vagy a gyerekek egy csoportjának szükségleteinek és jogainak felmérésén, elemzésén alapul -
- ▶ **Az értékeléskor** figyelembe kell venni:
  - A gyerek nézeteit;
  - A gyermek identitását, önmeghatározását;
  - A családi környezet és a kapcsolatok megőrzését;
  - A gyermek ellátását, gondozását, biztonságát, és védelmét;
  - A védtelenséget, kiszolgáltatottságot;
  - A gyerek oktatáshoz és egészséghez való jogát.(Bővebb információ a 14. sz. Átfogó Kommentárban)

“Az elsődleges szempont”

Az „legfőbb érdekek” minden döntéshozatalban meghatározó szerepet töltenek be

ALAPELV: A RÉSZVÉTELHEZ ÉS A MEGHALLGATÁSHOZ VALÓ JOG

- ▶ A gyermek jogairól szóló egyezmény 12. cikke
- ▶ Minden gyereknek joga van véleményt formálni és azt kifejezésre juttatni minden őket érintő kérdésben, beleértve a bírósági eljárásokat is
- ▶ Széleskörű, közvetlen és közvetett érdekek (csoportos, célzott, egyéni)
- ▶ Az érdemi részvételhez szükséges támogatás, akciók és lehetőségek megteremtése

13. SZÁMÚ ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉS – AZ ERŐSZAK MINDEN FORMÁJÁTÓL VALÓ SZABADSÁG JOGA

A 19. cikk kimondja:

- „1. Az Egyezményben részes államok megtesznek minden arra alkalmas, törvényhozási, közigazgatási, szociális és nevelési intézkedést, hogy megvédjék a gyermeket az erőszak, a támadás, a fizikai és lelki durvaság, az elhagyás vagy az elhanyagolás, a rossz bánásmód vagy a kizsákmányolás - ideértve a nemi erőszakot is - bármilyen formájától mindaddig, amíg szüleinek vagy valamelyik szülőjének, illetőleg törvényes képviselőjének vagy képviselőinek, vagy bármely más olyan személynek, akinél elhelyezték, felügyelete alatt áll.”
- „2. Ezek a védelmi intézkedések szükség szerint olyan hatékony eljárásokat foglalnak magukban, amelyek a gyermek és gondviselői számára szükségesek szociális programok létrehozását teszik lehetővé, továbbá a fentebb leírt rossz bánásmód eseteiben hozzájárulnak a cselekmény felismeréséhez, bejelentéséhez, a jelentés illetékes helyre juttatásához, vizsgálatához, kezeléséhez és az esetek figyelemmel kíséréséhez; szükség szerint magukban foglalják a bírói beavatkozással kapcsolatos eljárást is.”

REFERENCIÁK

- ▶ ENSZ Gyermekjogi Egyezmény,
https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99100064.TV
- ▶ Kézikönyv a Gyermeki Jogok alkalmazásához,
http://www.csagyi.hu/images/stories/projektek/archiv/vanjogod/kezikonyv_gyermekjogi_egyezmeny.pdf
- ▶ A gyermekjogok helyzete Magyarországon:
<http://www.csagyi.hu/forrasmunkak/>

A PROJEKTRŐL

- ▶ A képzési anyag a Multidisziplináris Együttműködés és Részvétel a Gyermekvédelemben (MAPChiPP) program részét képezi.
- ▶ A projektet az Európai Unió **Rights, Equality and Citizenship (REC)** programja támogatta, a megvalósításért az alábbi szervezetek voltak felelősek: German Institute for Youth Human Services and Family Law (Németország), Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület (Magyarország), Estonian Union for Child Welfare (Észtország), Netherlands Youth Institute (Hollandia) and Child and Family Training (Egyesült Királyság).
- ▶ **A Modul 02: Jogok és Érdekek kidolgozásáért a Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület képviseletében** Dr Herczog. Maria és Gyárfás Anikó felelős.
- ▶ Szeretnénk megköszönni Kiira Gornischeff és Helen Karu jelen képzési anyag előkészítése és felülvizsgálata során nyújtott támogatását.
- ▶ © 2017 **MAPChiPP project consortium Minden jog fenntartva**